

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 29.10.2012
čj. SRS 047383/2012

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00 Plzeň

Zpráva č. 19 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 24.9.–28.10.2012

1. Počasí

Na konci září a v prvním říjnovém týdnu bylo teplé počasí s ranními teplotami 6 až 10 °C (místy se objevily i přízemní mrazíky) a odpoledními teplotami 17 až 22 °C. Na srážky bylo toto období chudší. Mírné ochlazení a slabý déšť se objevili 7.10. a v následujících dnech. Od 18.10. se projevovala inverze mrholení. V posledním týdnu sledovaného období převládala nízká oblačnost. Od pátku 26.10. se ochladilo (teploty přes den byly jen těsně nad nulou) a přišly první sněhové srážky. I v níže položených částech oblasti napadlo až 10 cm mokrého sněhu.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve sledovaném období byla dokončena sklizeň jablek, brambor a kukuřice a setí ozimých obilnin. Podmínky pro setí ozimů byly příhodné, přesto jsou dříve seté řepky místy z důvodu sucha v období vzcházení nerovnoměrně vzešlé. Teplé počasí na počátku sledovaného období mohlo vést ke zvýšenému napadení porostů ozimých obilnin virózy pomocí hmyzích přenašečů.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 11 – 24, fáze 1. listu: 1. list rozvinutý až čtvrtá odnož viditelná)

Slabý výskyt **kříška polního (Psammotettix alienus)** pozorován v okrese Domažlice (Mrákov, 11.10.).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

Slabý výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** sledován v okrese Domažlice (Třebnice u Domažlic, 25.10.) a Tachov (Láz u Kladrub, 18.10.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 x.

Chemické ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 12 – 23, fáze 2. listu: 2. list rozvinutý až třetí odnož viditelná)

Slabý výskyt sítovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*) pozorován na Klatovsku (Běšiny, 19.10.).

Zjišťování výskytu sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt kříška polního (*Psammotettix alienus*) pozorován v okrese Domažlice (Domažlice, 25.10.). Střední výskyt tohoto škůdce pozorován v okrese Klatovy (Běšiny, 19.10.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

Slabý výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) sledován v okrese Karlovy Vary (Bor u Karlových Var, 1.10.) a Tachov (Velký Rapotín, 17.10.).

Pozorování a ochrana viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 13 - 19, 3. pravý list vyvinutý až 6 až 9 a více listů vyvinuto)

Poškození porostu suchem při vzcházení, které se projevilo nevyrovnaným porostem, hlášeno z Tachovska (Holostřevy, 18.10.).

Slabý výskyt fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*) pozorován v okrese Domažlice (Klenčí pod Čerchovem, 16.10., Lštění nad Zubřinou, 5.10. a Mrákov, 11.10.), v okrese Rokycany (Němčovice, 11.10.) a Klatovy (Chlistov, 23.10. a Radkovice u Měčina, 10.10.).

Pozorování fomového černání stonku řepky se provádí při průchodu porostem v RF 15 - 26 na listech dvaceti rostlin (na deseti místech vždy na 2 za sebou rostoucích rostlinách). Z každé rostliny se hodnotí 2 listy, přednostně se vybírají listy s příznaky napadení. Práh škodlivosti je 5 - 25 % listů.

Preventivní ochrana spočívá v nákupu zdravého osiva, minimálně tříletý osevní postup. Ochranu vzcházejících rostlin zajistí moření osiva. Fungicidní postřik je možné provést ve dvou termínech. Optimálním je podzimní ošetření ve fázi 14 - 18 BBCH (4. až 6. pravý list). Časně jarní ošetření může snížit celkové napadení a zpomalit průběh infekce, ale nezničí již infekce, které vznikly na podzim.

Slabý výskyt padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*) byl zaznamenán v okrese Domažlice (Chrastavice, 25.10.).

Při průchodu porostem se v RF 15 - 26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 15 % napadených rostlin.

Nepřímá ochrana spočívá ve výběru vzdušné lokality, harmonické výživě a nepřehnojování dusíkem. Přímá ochrana – zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fomovému černání stonku řepky.

Střední výskyt plísně brukvovitých (*Peronospora parasitica*) pozorován na Domažlicku (Klenčí pod Čerchovem, 16.10., Horní Kamenice u Staňkova, 18.10. a Milavče, 12.10.), slabý výskyt na Plzni – severu/městu (Vochoz, 25.10.) a Domažlicku (Domažlice, 11.10., Chrástavice, 5.10., Lštění nad Zubřinou, 5.10. a Mrákov, 11.10.).

Při průchodu porostem se v RF 15 - 26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamenaná se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 25 % napadených rostlin.

Preventivní ochrana spočívá v likvidaci sklizňových zbytků. Většina odrůd ozimé řepky vykazuje dobrou odolnost. Za příznivých růstových podmínek porosty infekci překonají. Přímá ochrana – byla zaznamenána vedlejší účinnost podzimního ošetření proti fómovému černání stonku řepky, pokud se použijí přípravky účinné na oomycety.

Silný výskyt mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) zjištěn v okrese Domažlice (Chrástavice, 25.10. a Klenčí pod Čerchovem, 16.10.). Slabé výskyty hlášeny z pozorovacích bodů na Plzni – jihu (Horní Lukavice, 3.10. a Štáhlavy, 19.10.), Rokycansku (Němčovice, 11.10., Osek u Rokycan, 5.10.), Domažlicku (Milavče, 12.10., Domažlice, 11.10.), Klatovsku (Tajanov u Tupadel, 1.10.) a Chebsku (Velká Šitboř, 25.10.).

V období od 15.10. do 31.10. se při průchodu porostem na padesáti rostlinách sleduje počet napadených rostlin mšicí zelnou.

Chemická ochrana se provádí na jaře do 10 dnů po odkvětu.

Slabý výskyt poškození rostlin květilkou zelnou (*Delia radicum*) pozorován na Domažlicku (Klenčí pod Čerchovem, 16.10., Mrákov, 11.10.).

Ochrana: moření osiva a aplikace insekticidů.

Slabý výskyt min vrtalky zelné (*Phytomyza rufipes*) na listech zjištěn na Domažlicku (Klenčí pod Čerchovem, 16.10., Horní Kamenice u Staňkova, 18.10., Milavče, 12.10., Domažlice, 11.10., Chrástavice, 5.10. a Mrákov, 11.10.).

Slabý výskyt pílatky řepkové (*Athalia rosae*) sledován na Plzni – jihu (Štáhlavy, 19.10.) a Klatovsku (Hejná, 16.10.).

Výskyt housenic na padesáti rostlinách při průchodu porostem se pozoruje v růstové fázi po vytvoření listové růžice.

Nepřímá ochrana: likvidace brukvovitých plevelů a posklizňových zbytků. Kritické číslo je 1 a více housenic průměrně na jednu rostlinu. Obvykle stačí ošetření v ohniscích výskytu od vzejití do konce října.

Slabý výskyt požerků a housenek bělásky řepkového (*Pieris napi*) pozorován na Domažlicku (Chrástavice, 5.10.).

Slabý výskyt dospělců dřepčíka olejového (*Psylliodes chrysocephala* spp.) na listech byl zaznamenán v okrese Klatovy (Tajanov u Tupadel, 1.10.) a v okrese Plzeň – jih (Štáhlavy, 9.10.).

Chemická ochrana se provádí mořením osiva a aplikací insekticidů proti dospělcům. Ošetření se na podzim doporučuje při 1 – 3 broucích na 1 m řádku nebo při 100 a více broucích ve 3 Mörickeho miskách za den.

Slabý výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) zaznamenán na Klatovsku (Chlistov, 23.10.), Domažlicku (Domažlice, 11.10.) a Tachovsku (Holostřevy, 18.10.).

Pozorování hrabošů a ochrana viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 99 - 01, hlízy odloučené od stonků až hlíza nenarašena)

V okrese Rokycany (Němčovice, 2.10.) byl na hlízách zjištěn slabý výskyt **vločkovitosti hlíz bramboru (*Thanatephorus cucumeris*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Chemická ochrana: moření sadbových hlíz.

Příznaky **měkké hniloby hlíz bramboru (*Erwinia carotovora*)** byly pozorovány v okrese Domažlice (Poděvousy, 26.9.) a v okrese Rokycany (Němčovice, 2.10.).

Kontrola napadení hlíz se provádí 21 dní po sklizni na 100 hlízách.

Preventivním opatřením je zdravá sadba a narašení nebo naklíčení sadby, aby porost rychle vzešel a klíčky byly méně ohrožené infekcí. Infekci lze také omezit zabráněním mechanického poškození hlíz.

V okrese Rokycany (Němčovice, 2.10.) byl na hlízách zaznamenán slabý výskyt **aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru (*Streptomyces scabiei*)**.

Kontrola napadení hlíz se provádí v době sklizně na 100 hlízách.

Ochrana spočívá ve výběru vhodné odrůdy a optimální agrotechnice.

Střední výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)** na hlízách zjištěn na Domažlicku (Poděvousy, 26.9.), slabý výskyt na Chebsku (Chvoječná, 11.10.).

Kontrola napadení hlíz se provádí 21 dní po sklizni na 100 hlízách.

Preventivním opatřením je ukončení vegetace zničením natě chemicky - desikací, případně mechanicky – rozbitím. Tímto zásahem se odstraňuje zdroj infekce pro hlízy.

PÍCNINY

JETEL

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** pozorován v okrese Domažlice (Chrastavice, 25.10.), střední v okrese Plzeň – sever (Plešnice, 16.10. a Záluží u Třemošné, 9.10.), slabý výskyt v okrese Plzeň – jih (Chlum u Blovic, 3.10., Dnešice, 17.10. a Chocenická Lhota, 3.10.), Tachov (Tachov, 25.9.), Rokycany (Nová Huť, 16.10.), Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 24.9.) a Cheb (Velká Šitboř, 9.10.).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

VOJTĚŠKA

Střední až lokálně silný výskyt **obecné skvrnitosti vojtěšky (*Pseudopeziza medicaginis*)** byl pozorován na Plzni – severu (Česká Bříza, 25.10.).

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Rokycany (Litohlavy, 11.10.) a Plzeň – sever (Česká Bříza, 25.10. a Bílov v Čechách, 11.10.).

Pozorování viz jetel luční.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 400 a více užívaných nor na 1 ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

TTP

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Tachov (Kurojedy, 18.10.). Střední výskyt tohoto škůdce pozorován v okrese Tachov (Dolní Plezom, 10.10.) a Cheb (Dřenice u Chebu, 4.10.). Slabý výskyt zjištěn v okrese Plzeň – jih (Střížovice u Plzně, 3.10., Dolce, 4.10., Železný Újezd, 19.10., Hradiště u Kasejovic, 9.10. a Štáhlavy, 26.9.), v okrese Tachov (Ostrov u Tachova, 11.10., Ošelín, 10.10., Brod nad Tichou, 9.10. a Úšava, 9.10.), v okrese Cheb (Dolní Pelhřimov, 4.10., Tábořská, 11.10. a Nový Drahov, 10.10.).

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 85 - 92, pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až listy se počínají zbarvovat)

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován v okrese Rokycany (Rokycany, 11.10.).

Kontroluje se počet užívaných nor ve 4 průchodech (transektech) o šířce 2,5 m a délce 100 m (4 průchody x 2,5 m šířka x 100 m délka = celkem 4 průchody x 250 m² = celkem 1000m²).

Chemické ošetření porostu se doporučuje pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová